

Kralice nad Oslavou

Kraj: Vysočina

Správní obvod: Náměšť nad Oslavou

Nadmořská výška: 412 m n. m.

Počet obyvatel: 992

Adresa URL: www.kralicenosl.cz

Okres: Třebíč

GPS souřadnice: 49.199273N, 16.201564E

První pís. zmínka: 1310 (714 let)

PSČ: 675 73

Památky a zajímavosti Kralice nad Oslavou

Obec Kralice nad Oslavou je asi nejznámější vydáním Bible kralické. Ovšem objevení této skutečnosti bylo skoro až náhodné. V roce 1956 byl v okolí zaniklé tvrze při archeologických výzkumech mezi jiným objeven svým rozsahem naprosto ojedinělý světový unikát. V letech 1578–1620 zde našla útočiště tajná bratrská tiskárna. Ta tiskla nejenom knihy náboženského charakteru, ale také nejruznější světská díla a učebnice. Jejím nejvýznamnějším produktem však přesto zůstává šestidílná tzv. Bible kralická, náležící nejen k vrcholům tiskařského umění v našich zemích, ale má v historii českého národa i jeho jazyka významné místo.

Pro uchování tohoto místa zde byl v letech 1967–1969 vybudován Památník Bible kralické, jako místo důstojného uložení bohatých materiálů z výzkumu kralické tvrze a ze sbírek Muzejního spolku. Budovu navrhl v roce 1965 přední český architekt mezinárodního významu Bohuslav Fuchs.

V muzejních sbírkách je uchováno čtyři tisíce tiskařských typů, kovových literek, mezernic a tiskařského nářadí, součástí sbírek je i tiskařský lis. Nová expozice věnovaná J. A.

Komenskému formou životní poutě zmíněného velikána české historie seznamuje s významnými osobnostmi evropského prostoru konce 16. a především následujícího 17. století, kteří zasáhli do životních osudů Jana Amose Komenského.

Více zde.

Uprostřed obce Kralice nad Oslavou najdeme zbytky tvrze, kterou nechal postavit rod Kralických z Kralic v polovině 14. století. Tvrz měla zřejmě již od počátku uzavřené nádvoří se studnou a byla obklopena příkopem a valem. Hlavní přestavba tvrze byla provedena na konci první poloviny 16. století Jindřichem Kralickým z Kralic, který ke gotickému stavení přistavěl tři renesanční křídla. Ve třicetileté válce byla kralická tvrz vypálena.

Nejstarší budovou v Kralicích je kostel sv. Martina, vlastně jeho dnešní sakristie, původně samostatný předrománský kostelík z konce 11. století, k němuž byla o 200 let později dostavěna loď s presbyteriem a věží. Okolo roku 1300 byl vyzdoben nástěnnými malbami, které tvoří přechod mezi byzantsko-románskými freskami a vyspělou malbou gotickou. Poněvadž kostel trpěl od počátku vlhkostí, zachovaly se malby jemných barev pouze na závěru presbytáře. Roku 1856 byla budova poškozena bleskem, příštího roku však byla opravena.

Starého stavu se značně dotkla celková obnova památky v letech 1901–1902. Kostel dostal novou dlažbu, výmalbu a ne právě vkusný hlavní oltář. Na jižní straně byl znovu otevřen zazděný portálek a staré

náhrobky byly osazeny na jižním průčelí lodi do hrubého betonového orámování. Při této restauraci se zjistily v kostele jednak bratrské nápisy, jednak byly odkryty v presbyteriu zlomky starších maleb. Oba nálezy byly částečně obnoveny, avšak neodborně bez větší šetrnosti. Teprve oprava kostelního interiéru v roce 1956–1957 přinesla lepší poznatky o původní chrámové výzdobě a zabezpečila ji podle tehdejších zásad památkové ochrany.

Muzejní spolek pro uchování bratrských památek a tiskařů se sídlem v Kralicích si vytyčil jako jeden z hlavních úkolů usilovat o to, aby byl co nejdříve vybudován Pomník tvůrcům, překladatelům a tiskařům Bible kralické. A tak 6. září 1936 byl Pomník odhalen v rámci oslav 50letého jubilea trvání Národní jednoty pro jihozápadní Moravu a uctění 300. výročí smrti mecenáše a ochránce kralické tiskárny Karla st. ze Axmana. Jedná se o otevřenou knihu z mědi na obětním stole s nápisem "Bůh láska jest". Po straně je 16 jmen tvůrců, překladatelů a tiskařů bible. A proto dosud Kralice nad Oslavou zdobí vzpomínka na tvůrce Bible kralické, pomník nikoli člověku, ale výsledku jeho práce – knize, pomník svým smyslem jedinečný ve světě.

